

8. Valtionhotelli

Punkaharjun Valtionhotelli on Suomen vanhin toimiva majoitusliike ja siksi sen historiaan sisältyy paljon mielenkiintoisia yksityiskohtia. Rakennukset edustavat monipuolista ja rikasta suomalaista puurakennuskulttuuria. Valtionhotellin vanhin osa rakennettiin metsänvartijan taloksi vuonna 1845. Se toimi samalla vaatimattomana majatalona. Arkkitehtuuriltaan Valtionhotelli on ensimmäisiä sveitsiläistyylisiä rakennuksia maassamme, ja sen on suunnitellut intendentti Ernst Bernhard Lohrmann. Vuonna 1879 metsänvartijan taloa laajennettiin kymmenellä vierashuoneella. Laajennuksen jälkeen rakennus toimi majatalona, ja metsänvartija sai oman asuinrakennuksen. Vuonna 1893 vierashuoneiden lukumäärää lisättiin taas kymmenellä ja 1899 valmistui lisäksi keittiösiipi ja rakennus sai nykyisen muotonsa.

Vuosina 1978-1979 tehty hotellin perusteellinen restaurointityö oli yksi vaativimpia, mitä Suomessa on vanhan puurakennusarkkitehtuurin alalla koskaan tehty. Punkaharjun Valtionhotellin voidaan sanoa olevan maamme varhaisen luonnonsuojelun, metsänhoidon, matkailun ja erityyppisen lomailun "muistomerkki".

9. Keisarinna huvila

Vuosi 1898 oli Valtionhotellille toistuvien laajennusten ja nopean kasvun aikaa. Vajaan kahdensadan metrin päähän hotellista valmistui erillinen sivurakennus, Keisarinna huvila, josta vanhoissa asiakirjoissa on käytetty myös nimeä "Villa Punkasyrjä". Keisarinna huvila -nimen alkuperää ei tiedetä, mutta keisarinna siinä ei kuitenkaan tiedetä majailleen. Tämä pelkästään vierashuoneita sisältävä puurakennus poikkeaa arkkitehtuuriltaan hotellirakennuksesta. Rakennuksen tyyli viittaa uusrenessanssin voimistumiseen ja joihinkin viime vuosisadan lopulla Karjalan kannakselle rakennettuihin huviloihin. Keisarinna huvila kunnostettiin vuonna 1979 valmistuneen Valtionhotellin restaurointin yhteydessä.

10. Kivipyykit

Punkaharjun kauneus huomattiin jo varhain. Venäjän tsaari Aleksanteri I kehoitti suojelemaan harjun metsiä

vuonna 1803. Punkaharju erotettiin valtiolle vuonna 1840. Siitä lähtien harjua on hoidettu suomalaisena kansallismaisemana. Monien vaiheiden jälkeen vuonna 1843 Punkaharjun kruununpuiston rajapyykit laitettiin lopullisesti paikoilleen. Vankka kiviaita rakennettiin valtion- ja yksityismaan väliin. Vieläkin tästä paikallisessa kielenkäytössä "Kruununaidaksi" kutsutusta rakennelmasta on jäljellä erillisiä kivikasoja. Museoviraston rauhoittamina ne tulevat säilymäänkin.

11. Metlan toimintayksikkö

Harjualueen tuntumassa sijaitsee myös Metsätutkimuslaitoksen (Metla) Punkaharjun toimintayksikkö. Metla on maa- ja metsätalousministeriön alainen riippumaton tutkimuslaitos, joka tuottaa tietoa metsäympäristöstä, metsien eri käyttömuodoista sekä metsä- ja puutaloudesta. Punkaharjun toimintayksikkö on erikoistunut metsägeneettisiin tutkimuksiin ja metsänjalostukseen.

Harjualueen ja tutkimusmetsien siirryttyä Metsätutkimuslaitoksen hallintaan vuonna 1924 perustettiin Punkaharjun tutkimusalue, johon kuuluu nykyisin 1704 hehtaaria tutkimusmetsiä ja 720 ha luonnonsuojelualueita. Punkaharjun luonnonsuojelun kokonaisala on 655 ha, josta 180 ha on maata ja loput vesialueita.

Toivomme teidän saaneen pienen läpileikkauksen Punkaharjun menneisyydestä sen nykypäivään. Kiitos kun kävitte. Tervetuloa uudelleen!

METLA
PUNKAHARJU

Punkaharjun toimintayksikkö
Finlandiantie 18
58450 PUNKAHARJU
p. 010 2111 faksi 010 211 4201
www.metla.fi/pu

Toimitus ja taitto: Metla/ E. Beuker, K. Huttunen, J. Hyvärinen
E. Matikainen, T. Nikkanen, E. Oksa, S. Ruotsalainen /3.2007
Kuvat: J. Lehto, E. Matikainen ja T. Nikkanen

METLA

PUNKAHARJUN TUTKIMUSPUISTO
JA LUONNONSUOJELUALUE

KULTTUURIREITTI

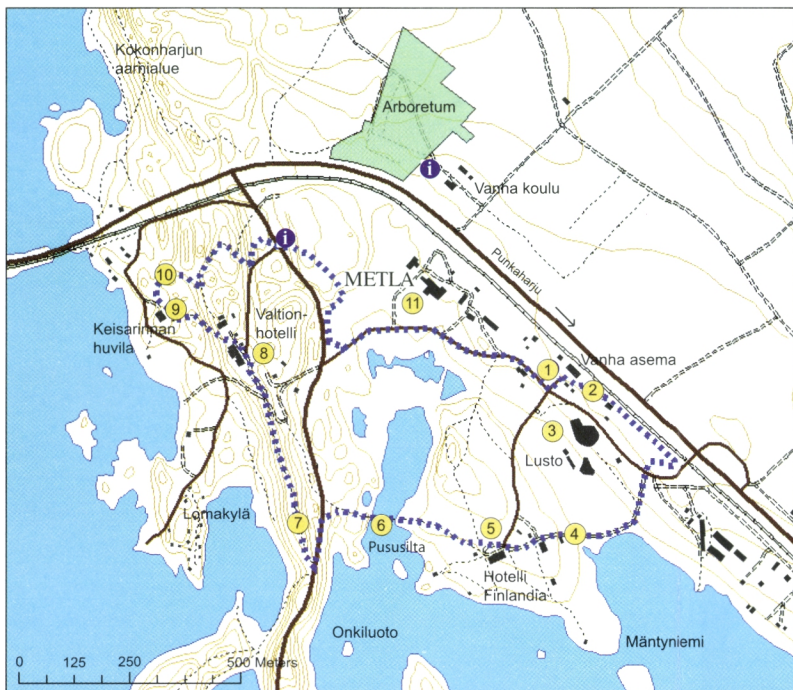
Punkaharju on kapea harjumuodostelma kahden Saimaan vesistöalueeseen kuuluvan järven, Puruveden ja Pihlajaveden välissä. Harju syntyi noin 10 000 vuotta sitten viimeisen jääkauden aikana arviolta 30 vuodessa. Maa-aines kasautui sulamisveden mukana mannerjään raitojen muodostaen seitsemän kilometrin pituisen harjun.

Punkaharjun kulttuurireitillä voi tutustua moniin historiallisesti mielenkiintoihin kohteisiin harjueella. Reitti on 3,5 km pitkä ja sen kulku on osoitettu valkoisin merkein viitoissa ja puissa. Kierroksen voi aloittaa valitsemastaan kohteesta. Reitti sopii hyvin myös kuntoilijoille, sillä maasto on vaihteleva, jopa vaativa.

Suomi

English

©Maanmittauslaitos, lupanro MYY/179/06-V

1. Vanha asema

Bruno Granholmin suunnittelema Punkaharjun rautatieasema valmistui vuonna 1906 Savonlinna-Elisenvaara-radnan rakentamisen yhteydessä. Aseman pihapiirissä on rakennuksia, joista useimmat on rakennettu samana vuonna kuin itse asemakin, kuten tavaramakasiini, kellari ja kaksi talousrakennusta. Huvimaja asemalaiturin eteläpäässä on vuodelta 1928.

Junaliikenteen vähennyttyä merkittävästi 1970-luvulla Punkaharjun asema suljettiin. Nykyisin asema toimii Punkaharjun luonnonsuojelualan opastuskeskuksena ja näyttelytilana.

2. Lehmuskuja

Lehmus, etenkin puistolehmus, on yleinen katu- ja puistopuu. 1900-luvun alkupuolella istutetulla lehmus-

kujalla oli paitsi esteettinen myös käytännöllinen tarkoitus. Höyryveturien aikaan kuja toimi palomuurina. Lehmus on pitkäikäinen puu. Nämäkin lähes satavuotiaat puistolehmukset ovat yhä elinvoimaisia.

3. Lusto

Modernia rakennustaidetta edustaa arkkitehti Rainer Mahlamäen suunnittelema Suomen metsämuseo ja metsätietokeskus Lusto. Luston perusnäyttely, lukuisat erikoisnäyttelyt, teemapäivät ja tapahtumat vievät kävijänsä metsätretkelle menneisyydestä tulevaisuuteen, tutkimaan ihmisen ja metsän monitahoista vuorovaikutusta. Lusto avattiin kesäkuussa 1994. Lisärakennus valmistui keväällä 2005.

Piha-alueella on luonnollista kokoa oleva Herman Joutsenen Ajomies-veistos. Se on kunnianosoitus raskaassa metsätyössä puurtaneelle työparille, miehelle ja hevoselle.

Luston takana oleva Metsäkätön grillikatos on vapaasti vierailijoiden käytettävissä.

4. Venetalas

Puruveden rannalle kirkkoveneen suojaksi rakennettu pärekattoinen venetalas valmistui vuonna 1997 osittain talkootyönä. Kirkkoveneranta kuuluu Luston piha-alueeseen ja venettä voi vuokrata Lusto. Vesitse kirkkovenerantaan pääsee pienillä veneillä, jotka mahtuvat harjun Kivisillan tai valtatie pengerryksessä olevan sillan ali.

5. Hotelli Finlandia

Hotelli Finlandia eli punkaharjulaisittain "Vinska" muodostaa osan suomalaista hotellihistoriaa. Arkkitehtiveljesten Valter ja Ivar Thoménin suunnittelema rakennuksesta löytyy jugend-henkisen ja kansallisromantiikan jälkeisen ajan tuntomerkkeinä myös tyyppillisiä barokin ja renessanssin aiheita, kuten soikeita ikkunoita, päätyaiheita ja maljakoristeita.

Hotelli Finlandia majoitti ensimmäiset vieraansa heinä-

kuussa 1914. Alkuaikoina se oli Pietarin ylhäisöpiirien suosima lomailupaikka. Ensimmäinen maailmansota aiheutti matkailulle raskaita vastoinkäymisiä, ja Finlandia vaihtoi omis-

tajaa. Hotelli joutui velkojen vuoksi valtiolle, joka luovutti sen vuonna 1933 Matkailijayhdistyksen hoitoon. Valtio osti pahoin rapistuneet rakennukset takaisin ja vuokrasi ne Punkaharjun kuntoutussairaualalle. Vuonna 1982 valmistuneen peruskorjauksen jälkeen Finlandian tiloissa on toiminut kuntoutuskeskus Kruunupuiston sivuosasto.

6. Pususilta

Suomen matkailuliitto rakennutti 1930-luvulla sillan lyhentämään yhteyksiä hotelli Finlandiasta harjualueelle sekä Valtionhotelliin. Nimensä silta lienee saanut romanttisista hellyydenosoituksista, joihin kaunis luonnonympäristö on siltaa käyttäneet innoittanut. Metsäntutkimuslaitoksen toimesta silta uusittiin vuonna 1983, jolloin se juhlallisesti vihittiin käyttöön - pusujen kera tietysti.

7. Museotie

Harjun laella kulkeva vanha maantie on alun alkaen ollut erämiesten käyttämä polku, joka aikaa myöten kehittyi tärkeäksi kulkureitiksi. Punkaharjun harjutien historia alkaa 1500-luvulta, jolloin muodostettiin tieyhteys Viipurinlinnasta v. 1475 perustettuun Olavinlinna. Tie oli ns. kuriiritie. Harjutietä käyttivät myös sotajoukot. Tätä alkuperäistä tietä voit astella suoraan seuraavan kohteemme, Valtionhotellin, pihaan.